

ואכל מקרה ואלי תנאי
ה' אותנו אוהב.

עם ישראל
מאוייט לא מתערב

בס"ד

בפתחו הלב בדתוך אמונה לפרשת "בלק" / מירב מזגני

סודו של עם ישראל.

בפרשתנו מבקש בלעם לקלל את ישראל, אך במקום קללות שם ה' בפיו של אותו רשע ברכות מופלאות המלמדות אותנו מי אנחנו, מה מיוחד בנו ועד כמה ה' אוהב אותנו. בדף זה נעסוק בשני יסודות חשובים:

1. "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב"

- מה דעתכם? האם זה טוב להיות לבד? כל העולם בצד אחד ואנחנו מבודדים? האם זה טוב שאנו לא מונים, מחשבים את עצמנו כחלק משאר האומות?

קראו את פירושו של הנצי"ב

הן עם לבדד ישכון...
"לא כדרך כל אומה ולשון כשהולכים בגולה ומתערבים עם המגלים אותם משיגים בזה אהבה וחשיבות כל אחד בעיניהם יותר משהיו נפרדים מהם, אבל לא כן עם ישראל. כשהוא לבדד ואינו מתערב עמהם ישכון במנוחה ובכבוד. וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו ואין איש מתחרה עמו... ובגויים - כאשר הוא רוצה להיות מעורב עמם - לא יתחשב. אינו נחשב בעינם להיחשב כלל לאדם".

- מה ההבדל בין 'כל אומה ולשון' שגולים מארץ לארץ לבין עם ישראל? הנצי"ב מלמד אותנו חוק שקשור לעם שלנו: השלימו:

- אומות העולם מקבלים _____ ו _____ כאשר הם מתערבים זה עם זה, אולם עם ישראל שוכן במנוחה וכבוד דווקא כאשר הוא אינו _____ בין הגויים.

הידעת?

אברהם אבינו מכונה "אברהם העברי" משום שכל העולם היה בעבר אחד ואילו אברהם בעבר השני, והיה הולך וקורא בשם ה'.

ואילו כאשר אנו _____ ב _____ אנו מושפלים.

(תרמילון: מתבוללים / אהבה / מתערבב / כבוד / גויים)

- הנצי"ב בפירושו מסביר את הסיבה לכך שעם ישראל מצווה לשכון בדד: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו ואין איש מתחרה עמו..."

1. מה התפקיד של עם ישראל כלפי העולם כולו?

וּכְלָא מִקְרָה וּפְלִי תְנַאי
ה' אֹתָנוּ אֹהֵב.

ימי תשועה

עַם יִשְׂרָאֵל
מְאֻיֵּי לֵא מִתְעַרְבֵה

2. כיצד העובדה שעם ישראל שומר על ייחודו מסייעת לו בתפקיד?

מבט

לשוב הביתה/ישי ריבו
הגיע הזמן להתעורר
לעזוב הכול להתגבר
לשוב הביתה
לא לחפש מקום אחר

הגיע הזמן להשתנות
גם אם פספסנו כמה תחנות
אפשר לרדת
יש רכבת חזרה לשכונות

הכול אפשר רק אם נרצה
המחפש תמיד מוצא
גם אם הוא נמצא
אי שם הרחק בקצה

דלתות שמיים לא ננעלו
כשהבן קורא "הצילו"
אז אבא שבשמיים מגיע אפילו

אפילו שעשינו משהו רע
הוא מוחל וסולח מוחל וסולח
מושיט ידו לעזרה
ונותן ברחמיו
את הכוח לתקן ולשוב אליו

הגיע הזמן להתחרט אם כבר
לברוח אז מהחטא
אם כבר לקחת אז לקחת
בשביל לתת

הגיע הזמן להתקרב
לא לפחד מהכאב
ואם כבר לתת
אז לתת מכל הלב

הכול אפשר רק אם נרצה
המחפש תמיד מוצא
גם אם הוא נמצא
אי שם הרחק בקצה

דלתות שמיים לא ננעלו
כשהבן קורא "הצילו"
אז אבא שבשמיים מגיע אפילו

"לֹא הִבֵּיט אֲנִי בְּעֵינַי וְלֹא רָאִה עֵמָל בְּיִשְׂרָאֵל, ה' אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ וְתִרְוַעַת

מְלֵךְ בּוֹ"

אוון = חטא. רש"י: הקב"ה אוהב את עם ישראל. אולם מה קורה כשהם

חוטאים - האם ה' עוזב אותם מחפש עם אחר?

קראו את פירוש רש"י:

ה' אלוקיו עמו - אפילו מכעיסין וממרים לפניו - אינו זז מתוכן.

ותרועת מלך בו - לשון חיבה ורעות.

מדוע החטאים לא משפיעים על אהבת ה' אלינו?

קראו את פירושו של "אור החיים" הקדוש על התורה:

וזו כוונת הפסוק "לא הביט אוון ביעקב". אפילו בהמון העם, המכונים בשם "יעקב", גם הם כולם נשמרים מעשות רע, וגם אם טעו ונכשלו, אין החטא נקבע באבריהם, כמו שאמר הכתוב: "כולך יפה רעיתי ומום אין בך". ופירוש הדבר שאין החטא עושה מום קבוע, אלא הוא כמו לכלוך שעובר על-ידי רחיצה.

• למה ממשיל "אור החיים" הקדוש את

החטאים של המוני העם?

• האם זה קל להסיר את החטאים? כיצד

מסירים אותם?

הקב"ה אוהב את עם ישראל אהבה גדולה. גם אם אנחנו
חוטאים הוא מוחל וסולח, אנו נשאר תמיד בניו של
הקב"ה.

מבט

דומה הדבר ליהלום שנפל לבוץ. האם הוא נעים למראה ונוצץ? לא ולא. האם בגלל זה יורד הערך שלו? לא ולא. היהלום אומנם לא מאיר כרגע אך ערכו רב, ברגע שנרחץ אותו ונסיר ממנו את הלכלוך הוא ישוב להאיר. נזכור תמיד שעם ישראל הוא היהלום של ה'. כשאנו 'חוטאים', נופלים לבוץ אנחנו מתלכלכים ופחות מאירים בעולם. אבל ה' יודע איזה יופי מסתתר מאחורי הבוץ.

וּכְלָא מִקְרָה וּפְלִי תִנְאֵי
ה' אֹתָנוּ אֹהֶב.

עַם יִשְׂרָאֵל
מֵאֵיית לֹא מִתְעַרְבֵה

דבר תורה לפרשת "בלק"

בפרשתנו מבקש בלעם הרשע לקלל את עם ישראל העומדים להגיע ארצה. הקב"ה אוסר עליו לקלל את עמו ותחת קללות שם בפיו ברכות גדולות. מברכותיו של בלעם הרשע נוכל ללמוד על עמנו עקרונות מרכזיים שילוו אותנו לנצח. "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב"

ייחודו של עם ישראל, בניגוד לשאר האומות, מתבטא בכך שהוא נפרד מהעמים ולא מתערבב עימם, ודווקא בשל כך זוכה לנחת וכבוד. תכונה זו מאפשרת לו לקיים את ייעודו וללמד את האנושות לקרוא בשם ה' (ואם חלילה יתבולל בעמים או אז לא יתחשב בעיני הגויים ויושפל, על פי הנצי"ב).

"לֹא הִבִּיט אֶנּוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל, ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מֶלֶךְ בּוֹ" מה קורה כשאדם מישראל חוטא? יכולנו לחשוב שהחטאים שלנו משפיעים על הקשר עם ה'. שאם חטאנו ה' כבר לא אוהב אותנו, שאנחנו פגומים וחסרי תקנה. מחדש לנו ה' מתוך גרונו של בלעם: אל תחשבו שאני כל הזמן מביט בחטאים שלכם, אני רואה את מי שאתם באמת, החטאים שלכם הם כמו לכלוך שניתן להסיר במים, הם לא משנים את עצם האהבה הנצחית בינינו.

כמה טוב ושמח שאנחנו עם ה'. נשתדל תמיד לשמור על ייחודנו ותרבותנו. וגם אם ניפול חלילה נדע שה' מוחל וסולח ואוהב לנצח.

חידות וחידודים / מוריה שטרן, צוות כתיבה חמ"ד יסודי

מצווה בפרשה – צניעות

בפרשה בלעם מנסה לקלל את ישראל והקב"ה שם לו שוב ושוב ברכה בפה. באחת הברכות הוא אומר: "מה טוב אהליך יעקב, משכנותיך ישראל". מפרש רש"י: "על שראה פתחיהם שאינם מכוונים זה מול זה". כלומר לא היה מצב שפתח של אוהל אחד נמצא מול פתח של אוהל אחר. כל משפחה זכתה לפרטיות וחיה בצניעות, אפילו במסע נדודים במדבר. ומרוב שזה מיוחד ומשמעותי – הקב"ה מזכיר את זה דרך בלעם. שנזכה לנהוג תמיד בצניעות.

מידה בפרשה - כוח הדיבור

האדם ניחן בכוח הדיבור. זהו כלי הביטוי של המחשבה שלו, המבדילה אותו מבעלי החיים. הדיבור הוא כוח. ביכולתו להחיות אנשים, או, להבדיל, לפגוע באנשים. פרשת "בלק" מלמדת שבלק מלך מואב הבין שהסיכוי היחיד שעדיין עומד לרשותו מול עם ישראל הוא כוח הדיבור. לכן הוא שוכר את בלעם בהשקעה כספית גדולה לבוא ולקלל, חלילה, את עם ישראל. בואו נלמד מהפרשה להשתמש בכוח הדיבור שלנו רק לטובה, לעודד, להחמיא, לפרגן, לברך, להודות ועוד.

ופכל מקרה ופלי תנאי
ה' אותנו אופה.

ימי תשועה

עט ישראל
כאויט לא מתערבה

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- "ויאמר אלהים אל בלעם, עמהם; לא את העם, _____ " (כ"ב, י"ב)
- "ויפתח ה' את פי _____; ותאמר לבלעם: מה עשיתי לך, כי זה שלש _____ " (כ"ב, כ"ח)
- "כי מראש צרים _____, ומגבעות _____. הן עם לבדד _____, ובגוים לא _____ " (כ"ג, ט')
- "מי מנה עפר _____, ומספר את רבע _____; תמת נפשי מות _____, ותהי אחריתי _____ " (כ"ג, י')
- ה. לא _____ און ביעקב, ולא _____ עמל ב'ישראל; ה' אלהיו עמו, ותרועת _____ בו" (כ"ג, כ"א)
- ו. הן עם קלביא _____, וכארי יתנשא; לא _____ עד יאכל טרף, ודם חללים ישתה" (כ"ג, כ"ד)
- ז. "מה טבו _____ יעקב; משכנתיו _____ " (כ"ד ה')

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

- בלעם אומר לשליחים של בלק שגם אם בלק ייתן לו שפע כסף וזהב הוא לא יוכל להמרות את פי ה' (כ"ב, י"ח)
_____
- המלאך אומר לבלעם ללכת עם שליחי בלק, אך מה שה' ישים לו בפה זה מה שהוא יאמר (כ"ב, ל"ה)
_____
- בלק מוכיח את בלעם: אני לקחתי אותך לקלל את העם ואתה ברכת אותו! (כ"ג, י"א)
_____

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים
הקשורות אחת לשנייה

האתון	משעול
שתום העין	פי
ברוך	כי לא נחש
הכרמים	נאום הגבר
ביעקב	מברכך
מיעקב	דרך כוכב

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים

- בלעם קרא לבלק לקלל את ישראל – נכון / לא נכון
- בלק היה מלך מדין – נכון / לא נכון
- בלעם לקח עימו שני נערים לדרך – נכון / לא נכון
- האתון מעכה את היד של בלעם אל הקיר – נכון / לא נכון
- ה. בלעם בירך את ישראל פעמיים – נכון / לא נכון
- ו. פנחס בן אלעזר הציל את כבוד ישראל לאחר שהעם נהג בחוסר צניעות עם בנות מואב – נכון / לא נכון

וּכְלָא אִקְרַה וּפְלִי תִנְאִי
ה' אֹתָנוּ אֹהֵב.

ימי תשועה

עַט יִשְׂרָאֵל
כְּאֵיִית לֹא אֶתְעַרְבָה

שאלות אתגר:

1. מיהם קרוב משפחתו של בלק וקרוב משפחתו של משה, ששמותיהם דומים?
2. אל מי פונה ה' בשאלה בפרשה זו? מהם שלושת המקומות הנוספים בתורה שבהם ה' פונה אל מישהו בשאלה?
3. בפרשה זו בלעם רותם בעצמו את אתונו (כ"ב, כ"א). על מי עוד נאמר בתורה שהוא רתם את חמורו בעצמו? מיהם שני האנשים עליהם התורה מספרת שהם רתמו בעצמם את מרכבותיהם?
4. באיזה הקשר מוזכרת בפרשתנו נטייה לימין או לשמאל? היכן מוזכר מושג זה בפרשת חוקת?
5. בפרשה זו האתון מדברת אל בלעם (כ"ב, כ"ח). איפה עוד בתורה בעל חיים מדבר אל בן אדם?
6. איזה מקום המוזכר בפרשתנו נקרא בשמו של עץ שמוזכר במקום אחר בתורה?
7. איזה כלי נשק מוזכר בפרשה זו, אך אינו מופיע שוב בכל התורה?

תשובות לשאלות אתגר:

1. אביו של בלק נקרא ציפור (כ"ב, ב'), שם דומה לשמה של ציפורה אשת משה (שמות ב' כ"א).
2. בפרשה זו, ה' שאל את בלעם "מי האנשים האלה עמך?" (כ"ב, ט'). בפרשת בראשית, ה' שאל את אדם "אייכה?" (בראשית ג', ט'), ובאותה פרשה אחרי שקין הרג את הבל, ה' שאל אותו "אי הבל אחיך?" (ד', ט'). בפרשת וירא, אחרי ששרה צחקה כשהתבשרה שהיא עומדת ללדת, ה' שאל את אברהם "למה זה צחקה שרה?" (י"ח, י"ג).
3. בפרשת וירא, אברהם חבש את חמורו כדי להזדרז לצאת לעקדת יצחק (בראשית כ"ב, ג). בפרשת ויגש, יוסף רתם את מרכבתו כדי לצאת לקבל את פני אביו יעקב (בראשית מ"ו, כ"ט). בפרשת בהעלותך פרעה רתם את מרכבתו כדי למהר לרדוף אחר בני ישראל (שמות י"ד, ו').
4. בפעם השלישית בה מופיע המלאך, האתון אינה יכולה "לנטות ימין ושמאל" (כ"ב, כ"ו). בפרשת חוקת, עם ישראל הבטיח למלך אדום לא לסור מהדרך ולא לנטות "ימין ושמאל" (כ', י"ז).
5. בפרשת בראשית, הנחש דיבר עם חווה ופיתה אותה לאכול מעץ הדעת (ג', א').
6. בפרשה זו עם ישראל חונה בשיטים (כ"ה, א'). שיטים הם גם העצים ששימשו כחומר הגלם העיקרי לבניית המשכן וכליו (שמות כ"ה, ה').
7. הרומח אשר בו משתמש פנחס כדי להרוג את זימרי (כ"ה, ז').